

Consultatiereactie Onderwijszorgarrangementen

Samenwerkingsverband Berséba (PO0001) maakt graag gebruik van de mogelijkheid een reactie te geven op de AMvB experiment onderwijszorgarrangementen. Wij hebben kennis genomen van de reactie van de VGS, VBSO en KOC-diensten. Onderstaande reactie is vanuit ons perspectief en de ervaringen in de achterliggende jaren hierop een aanvulling.

Inleiding

Berséba waardeert het initiatief om meer mogelijkheden te creëren voor leerlingen die nu niet of onvoldoende onderwijs kunnen volgen. Het blijkt dat een (toenemend?) aantal leerlingen niet in staat is om onderwijs volledig te volgen. Dit moet ons als samenleving en politiek aan het denken zetten. Eigenlijk zou Berséba niet willen dat dergelijke maatregelen nodig zijn. Het confronteert ons met de werkelijkheid dat naar onze mening allerlei aspecten in de ontwikkeling van onze samenleving en de huidige wijze waarop tegen onderwijs aangekeken wordt kinderen in de knel brengt. Inderdaad moeten we op dit moment acteren op situaties waarbij kinderen onvoldoende kunnen meedoen in het onderwijs. Tegelijk is dit iets van 'brandje blussen'. We zoeken naar onderwijs in een pedagogische setting, waarbij iedereen gewaardeerd wordt, of iemand nu een praktisch of een theoretisch talent heeft, waarvan het niveau niet zo belangrijk is. Elk mens, ook elk kind heeft in zichzelf waarde.

Breder perspectief

Rondom de evaluatie passend onderwijs heeft Berséba n.a.v. de verbeteraanpak een aantal [statements](#) opgesteld. Het eerste advies is om vanaf het moment van evaluatie elke aspect van aanvullende of nieuw onderwijsbeleid te spiegelen aan de vraag: *Brengt deze maatregel inclusiever onderwijs dichterbij?* Berséba mist in de documentatie rondom deze AMvB dit aspect. Het staat voor Berséba buiten kijf dat er actie nodig is voor de genoemde doelgroep. De voorgestelde mogelijkheid voor een experiment benaderen we positief (zie hierna). Ons advies is: zet dit experiment in het perspectief van Passend Onderwijs

Een tweede punt binnen dat breder perspectief is, dat in de nota van toelichting gesproken wordt over kinderen die niet leerbaar of ontwikkelbaar zijn. Berséba vindt zo'n uitspraak vergaand. Naar de mening van Berséba heeft elk kind ontwikkelpotentie, hoe gering die ook mag zijn. Te veel wordt in de benadering van kinderen ontwikkelen en leren uit elkaar getrokken. Het advies is om te spreken over 'ontwikkeling' van kinderen. Dit woord schetst een benadering van kinderen die breder is dan alleen cognitief leren en waarvan het laatste tegelijk een onderdeel deel is. Daarnaast vinden we gebruik van woorden als leerbaar en ontwikkelbaar niet passend. Het geeft de indruk van programmeerbaarheid. Heb het dus liever over ontwikkelpotentie en daarmee ontwikkelrecht (zie ook [statements Berséba](#), paragraaf 2).

Er zijn meer zaken te noemen rondom het breder perspectief. Korthedshalve verwezen we naar de reeds genoemde statements. Veel, zo niet alle onderdelen hebben een verbinding met deze AMvB. Eén ding halen we er nog wel uit: het belang om onderwijs, jeugdhulp en zorg organisatorisch veel dichterbij elkaar te brengen. Zie hiervoor paragraaf 4 van de statements.

Positieve grondhouding

Met het basale uitgangspunt zoals onder inleiding geformuleerd hebben we een positieve grondhouding ten opzichte van deze AMvB:

- Het doel zoals geformuleerd in IAK onder 4 kan rekenen op onze warme ondersteuning.
- De afwijkingsmogelijkheden die genoemd worden onder artikel 2 zijn cruciaal om tot passende verbindingen te komen tussen onderwijs, zorg en jeugdhulp.

Aandachtspunten

Geredeneerd vanuit ons basale uitgangspunt en de positieve grondhouding geven we een aantal aandachtspunten/verbeterpunten mee:

1. De AMvB geeft aan, dat de periode van vijf jaar bedoeld is om te onderzoeken afwijking van wetgeving op het gebied van onderwijstijd, inhoud van het onderwijs, locatie van het onderwijs en bekostiging in het onderwijs voor jongeren met een complexe ondersteuningsbehoefte helpt om een meer passend aanbod voor de geformuleerde doelgroep te realiseren. Het is de opvatting van Berséba dat dit niet meer onderzocht hoeft te worden. De praktijk laat zien (zie resultaten proeftuinen zoals gemeld in de nota van toelichting en good practice hierna) dat juist afwijking hiervan daadwerkelijk kan helpen om jongeren weer deels of geheel aan het onderwijs deel te laten nemen. Liever ziet Berséba dat de komende periode van vijf jaar het onderwijsveld in staat gesteld wordt om op basis van deze AMvB alternatieven te ontwikkelen en dat tegelijk aanpassing van de wetgeving wordt voorbereid, het liefst in de context van een nieuw wet funderend onderwijs.
2. In artikel 5 wordt gesproken over een samenwerkingsovereenkomst. In lid 1 worden een aantal samenwerkingspartners opgenoemd. Dit komt terug in artikel 6 onder e,4°. De formulering is sterk sturend: deze partners moeten deelnemen aan een experiment (tenzij er tussen twee partners het woordje 'of' staat). Dit is sterk sturend. Veel samenwerkingspartners bemoeilijkt het realiseren van goede resultaten en creëert veel bureaucratie. Op basis van reeds opgedane ervaringen zijn drie partners cruciaal: bevoegd gezag van een school, het samenwerkingsverband en de jeugdhulpaanbieder. Ons advies is om het aantal verplichte partners in de samenwerking te beperken en vervolgens per individuele leerling in een voorziening te kijken wat aanvullend nodig is en dit plaats te geven in het ontwikkelingsperspectief. Naar onze mening is het maatschappelijk middenveld prima in staat hierin professionele afwegingen te maken. Geef het veld hierin vertrouwen.
3. In hetzelfde artikel 5 en dan onder lid 2b staat dat in de samenwerkingsovereenkomst taken en verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Ons advies is om dit aan te scherpen in de zin, dat in de samenwerkingsverband helder moet zijn wie de regie heeft (of te wel eindverantwoordelijk is) en wat vervolgens onderscheiden taken en verantwoordelijkheden zijn. In de nota van toelichting bij dit artikel wordt naast taken en verantwoordelijkheden van samenwerkingspartners wel uitdrukkelijk de regiefunctie benoemd. Neem dit echter op in de regeling.
4. In artikel 10 wordt geschreven over inschrijving van jongeren. Jongeren die deelnemen aan een onderwijszorgarrangement moeten ingeschreven zijn op een school. Op zich kunnen we ons prima vinden in dit voorschrift. Echter, inschrijving van een leerling zorgt er op dit moment voor dat de volledige onderwijsbekostiging meekomt, terwijl in

situaties waarvoor deze experimenteerregeling gerealiseerd wordt leerlingen soms (in eerste instantie) maar beperkt naar school komen. We reiken het idee aan de hand om in dergelijke situaties met een ander soort inschrijving te werken, bijv. een gastinschrijving. Met de partners wordt bepaald welk bedrag aan onderwijs, jeugdhulp en/of zorg nodig is om tot een sluitende aanpak te komen.

5. In de AMvB wordt aangegeven, dat een bevoegd gezag een aanvraag doet. Maximaal 80 aanvragen worden gehonoreerd. Dit is teleurstellend. Immers, elk samenwerkingsverband heeft met deze problematiek te maken en op veel plekken zijn al initiatieven (zie hieronder bij good practice). We adviseren om in de regeling op te nemen, dat ook samenwerkingsverbanden, natuurlijk in samenwerking met een bevoegd gezag of een aantal bevoegde gezagen, gebruik kunnen maken van deze experimenteerregeling.

Voorbeeld van good practice

Binnen Berséba wordt al vorm gegeven aan het beoogde doel van het experiment. Dit wordt genoemd [buitengewoon onderwijs](#). Het beoogt intensieve samenwerking tussen onderwijs en zorg, waarbij het onderwijs de regie heeft. Het doel is om kinderen weer terug te leiden naar voltijdsonderwijs.